

**UCHWAŁA NR VI/48/19
RADY GMINY BUKOWIEC
z dnia 25 kwietnia 2019 r.**

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2017-2018 Gminnego Programu
Opieki nad Zabytkami**

Na podstawie art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2067) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2017-2018 Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2016-2019 dla Gminy Bukowiec, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Czesław Wszolek

Uzasadnienie

Gmina, zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w zakresie zadań własnych realizuje sprawy dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Obowiązek sporządzania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami oraz składanie sprawozdania z realizacji powyższego programu raz na 2 lata wynika z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami uzyskało pozytywną opinię Kujawsko – Pomorskiego Konserwatora Zabytków.

Z powyższych względów przyjęcie przedmiotowej uchwały uważa się za zasadne.

PRZEWODNICĄCY
RADY GMINY
Czesław Wszofek

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI W LATACH 2017-2018

Rada Gminy Bukowiec w dniu 21 grudnia 2015 r. zatwierdziła Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2016-2019 dla Gminy Bukowiec.

Celem w/w Programu jest ukierunkowanie polityki samorządu gminnego, służące podejmowaniu planowanych działań dotyczących finansowania, inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego i jest traktowany jako dokument uzupełniający w stosunku do innych aktów planowania gminnego.

Na terenie Gminy Bukowiec większość obiektów zabytkowych znajdujących się w ewidencji zabytków objęta została strefami ochrony konserwatorskiej. Obiekty zabytkowe, które znajdują się poza wydzielonymi strefami objęte są ochroną w ramach wpisu do gminnej ewidencji zabytków. W gminnej ewidencji zabytków znajdują się łącznie 63 obiekty. Wśród architektury sakralnej w ewidencji zabytków znajdują się kościoły w Bukowcu, Polskich Łąkach i Przysiersku, które użytkowane są jako kościoły parafialne. W obiektach tych na bieżąco prowadzone są remonty a ogólny stan techniczny jest określany na dobry. Dużą grupę obiektów w ewidencji zabytków stanowią budynki mieszkalne oraz obecne lub dawne budynki użyteczności publicznej (głównie szkoły). Stan techniczny tych obiektów jest zadowalający.

Ze strony Gminy Bukowiec zadania były realizowane i wspierane przez gminne jednostki organizacyjne (szkoły, przedszkola, bibliotekę publiczną oraz Urząd Gminy w ramach zadań własnych). Realizacja zadań zawartych w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami przedstawia się następująco:

1. Ochrona i opieka nad zabytkami oraz ochrona krajobrazu kulturowego poprzez priorytetowe traktowanie obszarów wartościowych kulturowo w kształtowaniu polityki przestrzennej Gminy.

Gmina Bukowiec zawiera corocznie umowę na świadczenie usług w zakresie przygotowania projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz realizacji inwestycji celu publicznego. Zatwierdzony program opieki nad zabytkami oraz kopie kart informacyjnych, opisujących obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków zostały przekazane urbaniście, który przygotowuje projekty decyzji. Zapisy zawarte w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, dotyczące występowania stref ochrony konserwatorskiej uwzględniane są podczas przygotowywania decyzji przez urbanistę, jak również przy tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy. W roku 2017 zrealizowano zadanie inwestycyjne pn.: Przebudowa dróg gminnych: nr 030905C Branica-Franciszkowo o długości około 1300m i nr 030906C Polskie Łąki-Branica o długości około 1300m. Odcinki dotychczas gruntowych tras o łącznej długości prawie 3 kilometrów zostały

pokryte nawierzchnią z asfaltu. Prócz tego powstało prawie 200 m chodnika, zatoka autobusowa, azyle przy wjeździe w teren zabudowany. Niecodzienne zadanie miała też wykonująca inwestycję firma Skanska – kapliczka dotychczas znajdująca się w samym centrum skrzyżowania drogi powiatowej została przeniesiona w całości o kilkanaście metrów, na pas przydrożny znajdujący się w sąsiedztwie świetlicy wiejskiej. Realizacja inwestycji pozwoliła na utworzenie sieci łączącej drogę wojewódzką nr 240 we Franciszkowie z Branicą i dalej z drogą powiatową Bukowiec – Świekatowo. Co istotne, warta ok. 2 mln złotych inwestycja była współfinansowana w połowie z „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016–2019”. Spośród 73 wniosków złożonych przez gminy, jedynie 24 samorzady otrzymały takie dofinansowanie. Także Powiat Świecki udzielił finansowego wsparcia naszej gminie na to zadanie w kwocie 600 tys. zł.

Przeprowadzono również prace modernizacyjne ulicy Krótkiej w Bukowcu, w sąsiedztwie przebudowanej przed kilkoma laty ul. Kościelnej jako uzupełnienie sieci utwardzonych terenów w pobliżu zabytkowego kościoła parafialnego w Bukowcu, który znajduje się w

Gminnej Ewidencji zabytków. Została wykonana kanalizacja deszczowa, a następnie położony nowy dywanik asfaltowy. Na wartość około 100 tys. zł roboty związane z wykonaniem kanalizacji deszczowej gmina otrzymała w 30% umarżalną pożyczkę z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Położenie nawierzchni asfaltowej kosztowało 100 tys. złotych, w tym dofinansowanie kwotą prawie 60 tys. zł z funduszu Marszałka Województwa Kujawsko – Pomorskiego, pochodzącego z opłat za wyłączenia gruntów z produkcji rolnej, przeznaczonego na modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

2. *Wykorzystanie zasobów i walorów krajobrazu kulturowego Gminy w rozwoju turystyki.*

W zakresie promocji zasobów i walorów krajobrazu kulturowego Gminy Bukowiec opracowany i wydawany corocznie jest biuletyn informacyjny w nakładzie 1700 egzemplarzy, który przekazywany jest mieszkańcom nieodpłatnie. Corocznie odbywają się obchody rocznicy bitwy 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich pod Bukowcem.

Samorząd Gminy Bukowiec wraz ze stowarzyszeniem Polski Klub Kawaleryjski organizuje obchody rocznicy walk pod Bukowcem.

W 2017 roku uroczystości upamiętniające wydarzenia z 3 września 1939 r., kiedy to w walkach o Bukowiec i najbliższych okolicach zginęło ponad 130 żołnierzy 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich trwały trzy dni (od piątku 8 września do niedzieli 10 września). W Szkole Podstawowej im. 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich w Bukowcu w turniejach z wiedzy o patronie, sprawnościowym i plastycznym wzięli udział uczniowie ze szkół podstawowych z Różanny i Bukowca. Wśród uczniów klas I-III najlepszymi okazali się: Lena Zbilska, Laura Medeńska i Aleksandra Pipowska, spośród starszych: Agata Zbilska, Wiktoria Birnbaum i Szymon Stykała.

W sobotę w Branicy II kwiaty i znicze przy pomniku upamiętniającym poległych żołnierzy 9. i 27. Dywizji Piechoty złożyli uczniowie oraz delegacje samorządu gminy Bukowiec, Ochotniczej Straży Pożarnej, Polskiego Klubu Kawaleryjskiego oraz Związku Kombatantów. Następnie uczestnicy sobotnich uroczystości udali się do pobliskiego Topolna, żeby uczestniczyć we mszy św. w intencji poległych żołnierzy. Mszę św. odprawił kustosz sanktuarium ks. kanonik Andrzej Regent.

Główne uroczystości miały miejsce w niedzielę. Pod Urzędem Gminy zgromadziły się poczty sztandarowe ze szkół, OSP, kombatantów, żołnierze z 3. Włocławskiego Batalionu Drogowo-Mostowego, władze samorządowe, delegacje, Młodzieżowa Orkiestra Dęta ze Świekatowa, mieszkańcy. Wciągnięto flagę państwową na maszt, odśpiewano hymn państwowy po czym udano się do kościoła parafialnego. Tam została odprawiona msza św. w intencji poległych żołnierzy 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich i wszystkich, którzy zginęli za ojczyznę. Sprawował ją proboszcz miejscowej parafii ks. Tadeusz Chamier Ciemiński w koncelebrze

z ks. Lucjanem Łepkiem ze Zgromadzenia św. Michała Archanioła (misjonarz z Puerto Rico). Po mszy uczestnicy uroczystego pochodu udali się pod pomnik ku czci żołnierzy, którzy zginęli walcząc o Bukowiec. Po odegraniu hymnu państwowego dowódca uroczystości kapitan Maciej Błaszyk złożył meldunek dowódcy 3.Włocławskiego Batalionu kap. Tadeuszowi Szczęsnemu. Tutaj odmówiono modlitwę za zmarłych żołnierzy, miał miejsce apel pamięci i oddano salwę honorową.

Okolicznościowe przemówienia wygłosili: wójt Adam Licznarski oraz prezes Zarządu Wojewódzkiego Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Bogdan Jagodziński. Na zakończenie odśpiewano Rotę.

Po części oficjalnej dalsza część uroczystości przeniosła się na boisko przy szkole w Bukowcu.

Tradycyjnie 11 listopada mieszkańcy gminy Bukowiec obchodzą odzyskanie przez Polskę niepodległości. W 2017 roku w pierwszej części obchodów samorządowcy, przedstawiciele oświaty, mieszkańcy uczestniczyli w uroczystej mszy świętej w kościele parafialnym w Bukowcu. Liturgię w intencji Ojczyzny i gminy Bukowiec sprawował ksiądz proboszcz Tadeusz Chamier Ciemiński.

Instrumentalnym w klasie fortepianu. Artysta zaprezentował utwory z repertuaru Fryderyka Chopina oraz Ignacego Jana Paderewskiego.

3. Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami oraz edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

W ramach robót publicznych prowadzone były prace porządkowe i pielęgnacyjne na terenie gminy przy obiektach objętych ochroną konserwatorską (centrum miejscowości Bukowiec, przy pomnikach poległych żołnierzy 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich w Bukowcu), w Przysiersku oraz Korytowie i Polskich Łąkach (prace porządkowe na cmentarzach parafialnych, przy grobach poległych żołnierzy). W ramach robót publicznych prowadzone były prace porządkowe i pielęgnacyjne na terenie gminy przy obiektach objętych ochroną konserwatorską (centrum miejscowości Bukowiec, w tym także przy pomnikach poległych żołnierzy 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich w Bukowcu i w Krupocinie). W roku 2017 wykonano prace konserwacyjne ogrodzenia przy pomniku poległych żołnierzy w Krupocinie, natomiast w roku 2018 przeprowadzono renowacje ogrodzenia w Bukowcu przy pomniku poległych ułanów z 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich

Elementy edukacji przedszkolnej i szkolnej dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy Bukowiec (SP Różanna):

Sposób wprowadzania elementów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego gminy	Opis
1. Konkurs wiedzy o 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich	Uczniowie przygotowując się do konkursu poznają tradycje 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich, dokładny przebieg bitwy pod Bukowcem we wrześniu 1939r. Dzięki konkursowi uczniowie mają możliwość zapoznania się z historią naszej gminy oraz uczą się patriotyzmu i przywiązania do ojczyzny.
2. Rekonstrukcja bitwy pod Bukowcem	Uczniowie są obserwatorami rekonstrukcji bitwy. Ich opinie, wiedza o wydarzeniu są omawiane na lekcjach historii.
3. Konkurs plastyczny na temat 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich	Uczniowie poznając przebieg bitwy pod Bukowcem realizują artystycznie swoją wizję bitwy.
4. Konkurs wiedzy o Kociewiu	Uczniowie poznają gwarę kociewską. Przygotowują prezentacje dotyczące zabytków najbliższej okolicy, walorów kulturowych i krajoznawczych.
5. Tradycje kociewskie	Uczniowie klas młodszych i starszych oraz dzieci z oddziału przedszkolnego podczas omawiania zwyczajów świątecznych (Święta Bożego Narodzenia, Wielkanoc) poznają tradycje i zwyczaje kociewskie. W naszej szkole organizowana była Wigilia Kociewska.
6. Dbanie o cmentarz w Gawrońcu	Uczniowie naszej szkoły opiekują się miejscem pochówku osób zmarłych na cholera w XIX wieku. Dzięki temu wdraża się uczniów do szacunku wobec ludzi innych wyznań oraz zwraca się uwagę na wielokulturową przeszłość najbliższej okolicy.
7. Lekcje historii	Podczas omawiania działu nt. małej ojczyzny nauczyciel przedstawia historię wsi z rejonu szkoły, uczniowie zbierają informacje nt. historii rodziny.
8. Legendy	Dzieci z oddziału przedszkolnego poznają legendę o zatopionych dzwonach w Polednie.
9. Lekcje przyrody	Uczniowie zapoznają się z florą i fauną najbliższego otoczenia, z pomnikami przyrody znajdującymi się w naszej gminie.

Przedszkole w Bukowcu jest placówką działającą w środowisku wiejskim, w związku z tym mamy możliwość w sposób bezpośredni wpływać na kontakt dzieci z obiektami, zjawiskami przyrodniczymi i społecznymi. Wychowanie młodego człowieka opiera się na świecie wartości, którego nośnikiem jest dziedzictwo kulturowe charakteryzujące się gromadzeniem i przechowywaniem wartości intelektualnych, moralnych, religijnych i estetycznych. Wychowanie takie ma miejsce w społeczeństwie z kulturą, tradycją, a podstawowe zręby osobowości kształtują się u dziecka w wieku przedszkolnym. Przedszkole przekazuje i pomaga przyswajać treści związane z tradycją przez zabawę, która jest dominującą formą działalności dziecka w przedszkolu. Ta forma ułatwia poznanie rzeczywistości, angażując procesy emocjonalne i działalność praktyczną dzieci. Ogromnie ważną sprawą jest rozbudzenie emocji dziecka związanych z miejscem własnego urodzenia, swoich rodziców i dziadków. Małe dziecko musi poznać tradycje kulturowe swojego regionu, swoją wieś, miasto, gminę, bo tak zaczynamy formować postawę patriotyczną. W przedszkolu jest wiele możliwości do przeprowadzenia zajęć związanych z regionalną tradycją kulturową. Zabawy przeprowadzane w przedszkolu sprawiają dzieciom przyjemność i są swoistą formą uczenia się. Organizowane są między innymi: Święto Niepodległości - 11 listopada oraz Międzynarodowy Dzień Mówienia w Języku Ojczystym – zajęcia patriotyczne, organizujemy wycieczki do Kociewskiej Izby Regionalnej znajdującej się w Szkole Podstawowej w Przysiersku, uczestniczymy w różnorodnych konkursach związanych z kultywowaniem tradycji bożonarodzeniowych i wielkanocnych, w których nasi wychowankowie zdobywają nagrody i wyróżnienia. Ważnym wydarzeniem w życiu przedszkola i jego wychowanków jest kultywowanie tradycji bożonarodzeniowych i przekazywanie dzieciom tych zwyczajów poprzez organizowanie wigilii (jasełka) wspólnie z rodzicami, dzielenie się opłatkiem, śpiewanie kolęd, wizyta Mikołaja. Przygotowania do Świąt Wielkanocnych odbywają się wspólnie z dziećmi poprzez: zapoznanie dzieci z tradycjami wielkanocnymi, ludowymi obrzędami panującymi na Kociewiu, wyjściem po koszyczki wielkanocne od „Zajączka”, wykonywanie różnorodnych ozdób wielkanocnych. Organizowane jest Święto Rodziny (dzień Matki i Ojca) oraz różne inne formy kultywowania tradycji takie jak: pokaz muzyki etnicznej, gdzie zapoznujemy dzieci z instrumentami z różnych zakątków świata, uczestniczymy w wyjazdach do kina, teatru, a także zapraszane są studia teatralne do naszego przedszkola, gdzie dzieci mają możliwość spotkania się z żywym aktorem i przeżywania sztuki w sposób bezpośredni. Kultywowaniem tradycji regionalnej stało się cykliczne pieczenie chleba i ciastek.

Przedszkole w Przysiersku od wielu lat zajmuje się wdrażaniem elementów edukacji regionalnej. Program Edukacji Regionalnej „Region Kociewia Terenem Dziecięcego Poznania” powstał z myślą o potrzebach dzieci w wieku 3-6 lat Przedszkola w Przysiersku. Zgodnie z założeniami najważniejszym zadaniem, jakie ma on do spełnienia, poza realizacją zadań edukacyjnych i wychowawczych określonych w Podstawie Programowej wychowania przedszkolnego jest, rozwijanie uczuć patriotycznych, poprzez różnorodne formy aktywności twórczej. Program jest modyfikowany do potrzeb i możliwości dzieci. Dbałość o kształtowanie postaw moralnych i obywatelskich.

Oprócz codziennej pracy kształtują postawy moralne poprzez udział dzieci i ich rodzin w różnego typu programach i uroczystościach.

Corocznie bierze udział w akcji „Sprzątanie Świata” i obchodach „Dnia Ziemi”. Dbając o czystość wokół przedszkola i wdrażanie zachowań proekologicznych, przyczynia się do zakorzenienia u dzieci nawyków dbania o środowisko w szerokim tego słowa znaczeniu.

Przedszkole wdraża elementy edukacji regionalnej poprzez program „Region Kociewia Terenem Dziecięcego Poznania”. Jest on realizowany okazjonalnie: Święta, Dzień Babci i Dziadka, „Dzień Rodziny, wycieczka do Szkoły Podstawowej w Przysiersku- zwiedzanie Izby Regionalnej, programy artystyczne dzieci przypominające nasze kociewskie tradycje (stroje ludowe, gwara), wycieczka do lasu „Wielkanocne Niespodzianki”, wycieczki w pole zapoznanie z elementami przyrodniczymi występującymi we wzornictwie kociewskim (obserwujemy maki, chabry, rumianki i zboża).

Wszystkie te działania rozwijają uczucia patriotyczne u wszystkich uczestników nie tylko dzieci. Rozwijają aktywność społeczną i budzą potrzebę wiedzy o miejscach, w których się urodziliśmy i żyjemy. Budzą przywiązanie do rodzinnego krajobrazu i elementów miejscowego folkloru. Wzmacniają więź uczuciową z rodziną poprzez prowadzenie rozmów z dziadkami i rodzicami.

Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego w Szkole Podstawowej im. 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich w Bukowcu realizowana jest poprzez kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich realizowanych przez społeczność szkolną. W tym zakresie ważną funkcję spełniają:

- spotkanie z kombatantami II wojny światowej, bohaterami walk o wolność Ojczyzny;
- uroczystości państwowe i szkolne, gminne; środowiskowe;
- ceremoniał szkolny, a w szczególności hymn państwowy i sztandar szkolny;
- Szkolna Izba Tradycji;
- opieka nad pomnikami wojskowymi;
- zawody sportowe, konkursy,
- edukacja regionalna

Przykładem podejmowania działań wychowawczych podczas których cała społeczność szkolna angażuje się w pracę mającą na celu ochronę dziedzictwa kulturowego, są obchody „Dni Patrona Szkoły”, które są częścią gminnych uroczystości rocznicowych dotyczących walk 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich pod nazwą „Inscenizacja historyczna Bukowiec1939”. Podczas obchodów tych uroczystości na terenie szkoły pojawiają się potomkowie ułanów biorących udział w 1939 roku w „Bitwie pod Bukowcem”. Pojawiają się także kombatanci z różnych formacji wojskowych, którzy relacjonują tamte wydarzenia.

Szkoła Podstawowa w Bukowcu w ramach obchodów Dni Patrona od 2008 współorganizuje „Żywe lekcje historii” powiązane z „Piknikiem historycznym” odbywającym się na terenie szkoły dla uczniów naszej szkoły jak i szkół z terenu gminy Bukowiec. Uczestnikami lekcji są także mieszkańcy i sympatycy szkoły oraz liczni zbieracze i hobbysci militariów. „Żywa lekcja historii”- to spotkania z byłymi żołnierzami wojska polskiego i członkami grup rekonstrukcyjnych. Corocznie w miesiącu wrześniu podczas lekcji prezentowane jest

umundurowanie i wyposażenie kawalerii polskiej w 1949 roku, umundurowanie i wyposażenie piechoty polskiej, artylerii konnej 1939 roku. Podczas lekcji prezentują swoje wyposażenie i umundurowanie żołnierze niemieccy z grup rekonstrukcyjnych będących przeciwnikami armii polskiej. Prelegenci przedstawiają określone wydarzenia historyczne wspierając się eksponatami będącymi w ich posiadaniu. W trakcie lekcji uczestnicy mają możliwość bezpośredniego kontaktu z eksponatami i przedmiotami prezentowanymi przez prowadzących, aktywnie uczestniczą w całej lekcji. Uczniowie stają się aktorami przebranymi w odzież wojskową i prezentują w bezpieczny sposób, broń i inne przedstawiane przedmioty.

„Piknik historyczny” jest dopełnieniem „Żywej lekcji historii”. Teren wokół szkoły wykorzystywany jest jako stanowiska grup rekonstrukcyjnych, hobbystów, hodowców konio nastawieniu historycznym. W namiotach, w zrekonstruowanych specjalnie na tę okoliczność stanowiskach stacjonują żołnierze z różnych epok. Każde stanowisko ma swoją opowieść i rekonstruktorzy zachęcają do odwiedzania swoich stanowisk. W 2017 roku na pikniku pojawili się XVI i XVII-wieczni łucznicy ze swoim pokazem. Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się stanowiska z historycznymi wojskowymi urządzeniami do komunikacji wojskowej, stanowisko szpitala wojskowego itp. Uwieńczeniem pikniku był „II turniej o szablę przechodnią wójta gminy Bukowiec”. Do zawodów przystąpiło 7 zawodników.

Podczas obchodów Dni Patrona corocznie w szkole organizowane są konkursy: wiedzy, plastyczny i sportowy, które noszą wspólną nazwę „Dzieje 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich”. Organizowane są dla uczniów szkół noszących to samo imię (Szkoła Podstawowa z Grupy i Zespół Szkół nr 7 z Bydgoszczy) oraz dla uczniów szkół z gminy Bukowiec. Bardzo wiele emocji budzą konkurencje sportowe i rywalizacja uczniów ze szkół biorących udział w zawodach.

Do szkolnych uroczystości o charakterze patriotycznym należy zaliczyć: akademię szkolną, 1 września, z okazji kolejnej rocznicy wybuchu II Wojny Światowej oraz akademię szkolną, 11 listopada, w Święto Odzyskania Niepodległości, Dzień Flagi i Święto Konstytucji 3Maja, Dzień Edukacji Narodowej. Charakter tych uroczystości i ich sceneria oraz podniosły nastrój udziela się wszystkim uczestnikom, wywołując wzruszenie i zmusza do głębokich refleksji. Pozwalają one lepiej zrozumieć motywy bohaterstwa tych, którzy poświęcili swoje życie w walce z okupantem o niepodległość kraju i wolność naszej Ojczyzny. W czasie tych podniosłych, ważnych uroczystości szkolnych śpiewany jest hymn państwowy, a delegacja uczniów występuje ze sztandarem. Hymn, godło, barwy narodowe, symbolizują więc narodowość i istnienie narodu. Okazywanie im szacunku jest formą wyrażenia poczucia więzi z narodem, z historycznymi losami, z jego dniem dzisiejszym i przyszłości. Są to symbole wszystkich pokoleń, których życie, praca i walka złożyły się na żywą historię narodu.

Żołnierskie pamiątki, kroniki, dokumenty, unikalne zdjęcia zgromadzone w Izbie Tradycji pozwalają młodzieży lepiej zrozumieć wydarzenia historyczne. Te autentyczne pamiątki z czasów wojny to najlepsze pomoce naukowe. Istnienie „Izby Tradycji” w szkole, a przede wszystkim stałe jej wzbogacanie o nowe cenne pamiątki, to bardzo dobra forma aktywnego kształtowania patriotyzmu wśród uczniów. Jedną z istotnych prac wykonywanych

przez Samorząd Uczniowski jest roztaczanie opieki nad cmentarzami wojskowymi. Chodzi tu o stałą opiekę nad miejscami pamięci narodowej oraz systematyczne odwiedzanie Pomnika Żołnierzy 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich w Bukowcu oraz pomnika poległych z 7. i 27. Dywizji Piechoty z Armii Pomorze gen. Botnowskiego w Krupocinie. 1 września, w rocznicę wybuchu II wojny światowej, 9 września w rocznicę walk, jakie toczyły się w 1939 pod Bukowcem, 1 listopada w dniu Święta Zmarłych, czy 11 listopada w dniu Odzyskania Niepodległości. Edukacja regionalna w swoim założeniu kładzie nacisk na poznawanie przez uczniów własnego dziedzictwa kulturowego, które powinno zaczynać się już we wczesnym dzieciństwie. Tę ideę podtrzymują nauczyciele i uczniowie Szkoły Podstawowej im. 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich w Bukowcu. W trakcie zajęć kółka teatralnego, uczniowie zainteresowani odkrywaniem korzeni własnej tożsamości, mogą pogłębiać i rozwijać swoją wiedzę o Kociewiu. Elementy edukacji regionalnej realizowane są również na godzinach wychowawczych (szczególnie dotyczy to okresów świątecznych, zwyczajów i obrzędów regionalnych związanych z uroczystościami liturgicznymi) a także podczas wyjazdów i wycieczek przedmiotowych realizowanych w ramach kółek zainteresowań działających w szkole. Systematycznie nasi uczniowie biorą udział w międzyszkolnym konkursie wiedzy o Kociewiu „Mój region – moja mała ojczyzna”, który odbywa się w Szkole Podstawowej w Przysiersku.

Problematyka ochrony dziedzictwa kulturowego oraz kultywowania lokalnych tradycji wpisana jest do Strategii Rozwoju oraz Programu Wychowawczego klas gimnazjalnych. Edukacja w zakresie dziedzictwa kulturowego przejawia się w takim prowadzeniu procesu edukacyjnego, aby gimnazjalistom przekazywać i systematycznie pogłębiać wiedzę o dziedzictwie kulturowym i jego wartości, a także wykształcić przekonanie o konieczności zachowania tradycji i szacunku dla dóbr kultury. Zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego, podejmuje się planowe i okolicznościowe działania, których celem jest kształtowanie współodpowiedzialności za pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój lokalnego środowiska. Wymagania dotyczące różnych aspektów edukacji w zakresie dziedzictwa kulturowego realizujemy na wielu przedmiotach m.in.:

- język polski: podejmowanie tematyki zróżnicowania postaw społecznych, obyczajowych, narodowych, religijnych, etycznych, kulturowych i w ich kontekście kształtowanie swojej tożsamości”,

- język angielski i niemiecki: gimnazjaliści poznają kulturę krajów obszaru nauczanego języka oraz rolę polszczyzny poza ojczyzną; z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego,

- historia: uczniowie poznają lokalną historię i tradycje. W procesie dydaktycznym nauczyciel przedmiotu akcentuje ciągłość w rozwoju kulturowym i cywilizacyjnym,

- wiedza o społeczeństwie: naszym celem jest wspomaganie ucznia w rozumieniu, co oznacza być Polakiem oraz kształtowanie świadomości jaki wpływ na kształtowanie tożsamości mają wspólne dzieje, kultura, język i tradycja,

- geografia: kształtowanie świadomości odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze i kulturowe własnego regionu i Polski,

- plastyka, muzyka, zajęcia artystyczne: nabywanie podstawowej wiedzy i umiejętności z ochrony dóbr kultury, zrozumienie znaczenie dziedzictwa kulturowego. Zagadnienia teoretyczne poparte są ćwiczeniami praktycznymi, pozwalającymi na zrozumienie procesów pracy twórczej, kształtowanie poczucia związku z tradycją lokalną, narodową i europejskim dziedzictwem kultury,

- lekcje wychowawcze: kultywowanie lokalnych tradycji, pieśni, porzekadła, obrzędowość religijna, pomniki przyrody, zabytki architektury.

W ramach realizacji szkolnych projektów edukacyjnych, uczniowie pod kierunkiem wybranych nauczycieli opracowują scenariusze i prezentują okolicznościowe inscenizacje oraz gazetki ściennie związane z kultywowaniem obrzędowości świąt państwowych i kościelnych. Od lat gimnazjaliści opiekują się dwiema żołnierskimi mogiłami na cmentarzu w Polskich Łąkach, co sprzyja pełniejszemu poznaniu lokalnej historii, uczy szacunku do symboli narodowych i religijnych. Działa chór „Kantyczka”, który w stałym repertuarze posiada pieśni ludowe z naszego regionu. Uczniowie klas gimnazjalnych biorą udział w szkolnych i międzyszkolnych akcjach związanych z tematyką regionalizmu m.in.: konkursy wiedzy, przeglądy i festiwale chórów. Społeczność szkolna we współpracy z sołectwem Korytowo, zorganizowała imprezy środowiskowe, których motywem przewodnim było głębsze poznanie lokalnej historii oraz tradycji, a także kreowanie klimatu świadomego uczestnictwa w przekazywaniu i tworzeniu dziedzictwa kulturowego. Od początku istnienia szkoły w Korytowie (początki XX wieku), na bieżąco prowadzona jest kronika, w której dokumentowane są najważniejsze wydarzenia z życia nie tylko szkoły, ale także lokalnej społeczności.

Gminna Biblioteka Publiczna w latach 2017 - 2018 zakupiła 54 egzemplarze książek historycznych. Ponadto w bibliotece są zbiory książek dotyczących naszego regionu - w 2017 roku zakupiono 6 woluminów, w 2018 – 5 woluminów, a całość zbioru liczy ok. 135 pozycji. Prowadzona jest również prenumerata Kociewskiego Magazynu Regionalnego. Gromadzone są Dokumenty Życia Społecznego Gminy Bukowiec - broszury, ulotki, plakaty itp.

4. Bezpośrednie działania na rzecz ratowania obiektów zabytkowych.

W ramach podejmowanych działań w zakresie ratowania obiektów zabytkowych w roku 2017/2018 wykonywane były bieżące zadania remontowe przy obiektach wpisanych do gminnej ewidencji zabytków.

W roku 2018 dokonano przeglądu stanu sprawności technicznej obiektów, w tym także wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków, będących własnością Gminy Bukowiec (przez uprawnionych inspektorów).

Na terenach zielonych sąsiadujących z Kościołem Parafialnym w Bukowcu wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków, tj. w Parku Wiejskim na bieżąco prowadzone były prace pielęgnacyjne poprzez wykaszanie terenów zielonych, usunięcie obumarłych konarów drzew oraz bieżące utrzymanie porządku i czystości na terenie centrum miejscowości Bukowiec i Przysiersk. Ponadto w 2018 roku przygotowany został projekt i wniosek na dofinansowanie kolejnego etapu prac w Parku Wiejskim wraz z utwardzeniem ciągów pieszych ze środków Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu, w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”.

Na terenie Gminy Bukowiec, zgodnie z otrzymaną informacją od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu, zostały zainwentaryzowane 382 stanowiska archeologiczne. Gmina Bukowiec, planuje w roku 2019 przygotowanie ewidencji tych stanowisk, w formie zaktualizowanych kart.

W czerwcu 2018 roku Rada Gminy w Bukowcu podjęła uchwałę nr XLIII/279/18 w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków. Na 2019 rok w budżecie gminy zaplanowano 100 tys. złotych na udzielenie dotacji na zabytki.

Podejmowane działania zgodnie z przyjętym Gminnym Programem Ochrony Zabytków m. in. w zakresie polityki przestrzennej, dokumentacji planistycznej, rozwoju turystyki, podejmowanie działań w zakresie edukacji, uwzględnianie ochrony zabytków przy realizacji zadań inwestycyjnych przy zabytkach, przyczyniają się do poprawy stanu ochrony zabytków na terenie gminy Bukowiec.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Czesław Wszolek